

Богатство и дълг на домакинствата, IV тримесечие 2011: **Остават ли банковите депозити предпочитаната форма на спестяване независимо от доходността и инфлацията?**

Нетното финансово богатство на домакинствата (финансовите активи коригирани с дълга) нарасна с близо 1.8 милиарда лева през четвъртото тримесечие и с над 4 милиарда лева за цялата 2011 година – исторически рекорд. Банковите депозити отново бяха в основата на този ръст като се увеличиха с 1.4 милиарда лева през последното тримесечие, включително доходността. Изчисленията показват, че през последните шестнадесет тримесечия депозитите бяха предпочитани за спестявания, въпреки промените в доходността и особено в нивата на инфлацията. Корелациите между последните две променливи и ръстовете в депозитите показват слаба връзка между тях. Годишните данни за по-дълги периоди (от 1999 за инфлацията и от 2004 за доходността), включващи периоди на по-ниска доходност от нивата на инфлация, потвърждават липсата на значителна връзка с ръста на депозитите. Все пак, по-ниските нива на инфлация през последните години и сравнителната стабилност на доходността по депозитите вероятно само са подобрили привлекателността им за домакинствата спрямо алтернативните форми на спестявания. Липсата на други установени възможности за инвестиране и слабостта на жилищния пазар вероятно също имат принос. Междувременно, домакинствата продължиха да намаляват нивата на задлъжнялост, като коефициентът на задлъжнялост (левъриджът)¹ продължи да спада до под 52% (спрямо рекордните 71% в началото на 2009). **Очакваме коефициента на задлъжнялост да се понижи до около 47% в края на текущата година и едва от 2013 година да започне да се стабилизира.**

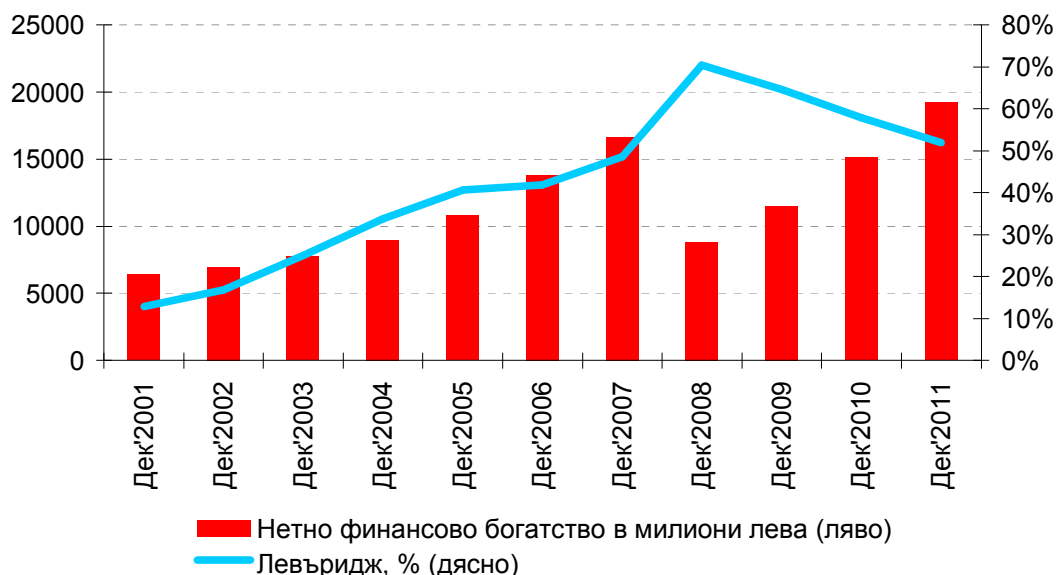
¹ Коефициентът на задлъжнялост (левъриджът) е съотношението между дълга и финансовите активи на домакинствата.

Загубите при активите свързани с местния финансов пазар продължиха през последното тримесечие на 2011. Инвестициите в акции регистрираха загуба от 285 милиона лева за цялата 2011 и техният дял от общите финансови активи намаля рекордно до само 2.2%. Банковите депозити отново записаха двуцифрен годишен ръст през последното тримесечие и към края на 2011 година имаха 77.3% дял от всички финансови активи. Депозитите в лева нараснаха с близо четири пъти по-бързо от тези в чужда валута на годишна база, благодарение и на по-високите нива на доходност. Ръстът на активите в пенсионните фондове продължи да намалява до под 15% на годишна база. Пенсионните фондове регистрираха доходност от 30 милиона лева през последното тримесечие, но за годината загубата бе близо 224 милиона лева. **Вероятно е да започне стабилизиране при активите свързани с финансовите пазари, но банковите депозити може останат предпочитани и през тази година.**

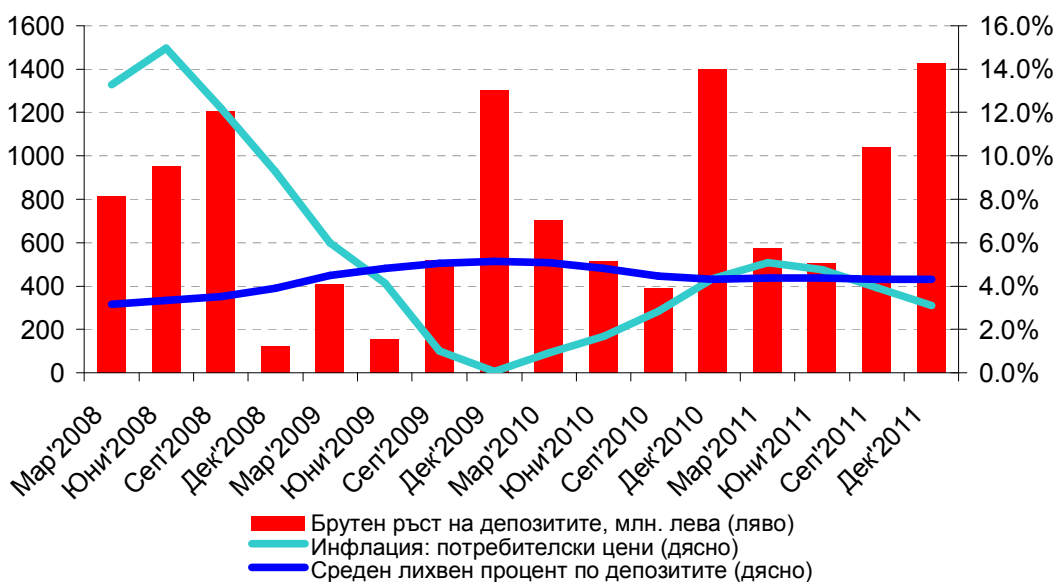
Дългът на домакинствата продължи да намалява бавно, като общия спад от септември 2009 година достигна 500 милиона лева. Банковият дълг в чужда валута продължи да расте с добри темпове, докато този в местна валута намаля през 2011. Потребителските кредити от небанкови финансови институции се увеличиха с 9.4% годишно, докато делът на лизинговите контракти от общия дълг намаля наполовина спрямо нивата от края на 2008 година.

Брутното жилищно богатство на домакинствата намаля с около 3 милиарда лева до близо 208 милиарда през тримесечието. Така нетното богатство на домакинствата от жилища и финансови активи отбеляза спад от 3.6% през 2011 спрямо предходната до малко над 227 милиарда лева.

Графика 1: Нетно финансово богатство и левъридж на домакинствата

Графика 2: Брутен ръст в депозитите спрямо доходността и инфлацията

Финансови активи на домакинствата

Активи в милиони лева	2010		2011			
	Сеп	Дек	Мар	Юни	Сеп	Дек
1 Парични средства	1 769.2	1 839.2	1 705.8	1 743.5	1 844.7	1 948.3
2 Банкови депозити	25 945.4	27 344.6	27 917.5	28 421.6	29 460.6	30 885.9
2а в лева	11 851.5	12 823.1	13 289.2	13 566.8	14 252.5	15 549.7
2б в чужда валута	14 093.9	14 521.5	14 628.3	14 854.8	15 208.1	15 336.3
3 Ценни книжа без акции и дялове	93.4	97.7	108.7	103.9	109.5	107.9
3а Държавни ценни книжа	39.6	43.2	38.2	41.5	43.4	45.7
3б Облигации	11.5	10.6	7.0	4.7	6.9	6.8
3в Компенсаторни инструменти	42.3	44.0	63.5	57.7	59.2	55.5
4 Акции на публични компании	1 381.0	1 153.1	1 340.3	1 216.4	944.5	867.9
5 Взаимни фондове	408.3	444.1	416.0	396.7	363.6	369.2
5а отворен тип управлявани у нас	110.4	112.1	125.2	119.7	108.8	102.0
5б затворен тип	149.9	149.0	155.4	153.3	147.5	154.4
5в отворен тип управлявани в чужбина	147.9	183.0	135.4	123.7	107.4	112.8
6 Застрахователни резерви; пенсионни фондове	4 739.1	5 113.3	5 257.6	5 430.9	5 485.5	5 778.3
6а Животозастрахователни резерви	489.3	514.6	527.6	552.1	565.5	584.7
6б Пенсионни фондове	3 724.7	3 987.4	4 115.0	4 280.0	4 331.9	4 572.7
6в Пренос - премиен резерв и резерв за предстоящи плащания	525.1	611.3	615.1	598.7	588.1	620.9
7 Финансови активи (1+2+3+4+5+6)	34 336.4	35 992.0	36 745.8	37 313.0	38 208.3	39 957.6

Годишен ръст на активите	2010		2011			
	Сеп	Дек	Мар	Юни	Сеп	Дек
1 Парични средства	-14.8%	-13.8%	2.4%	3.1%	4.3%	5.9%
2 Банкови депозити	12.6%	12.3%	11.5%	11.2%	13.5%	13.0%
2а в лева	19.2%	19.3%	19.5%	19.2%	20.3%	21.3%
2б в чужда валута	7.6%	6.9%	5.1%	4.8%	7.9%	5.6%
3 Ценни книжа без акции и дялове	-15.6%	-0.7%	17.5%	17.1%	17.2%	10.4%
3а Държавни ценни книжа	20.5%	13.2%	-1.2%	8.9%	9.8%	5.8%
3б Облигации	-28.6%	-18.8%	-46.1%	-64.9%	-40.2%	-36.1%
3в Компенсаторни инструменти	-31.4%	-6.9%	55.4%	54.9%	39.8%	26.0%
4 Акции на публични компании	-11.0%	-21.9%	-8.6%	-12.1%	-31.6%	-24.7%
5 Взаимни фондове	6.8%	13.3%	-0.5%	-1.5%	-10.9%	-16.9%
5а отворен тип управлявани у нас	-10.5%	-3.0%	7.7%	11.9%	-1.5%	-9.0%
5б затворен тип	-8.2%	-3.9%	1.3%	2.0%	-1.7%	3.6%
5в отворен тип управлявани в чужбина	55.1%	50.6%	-8.8%	-14.9%	-27.4%	-38.4%
6 Застрахователни резерви; пенсионни фондове	22.6%	24.4%	21.3%	21.4%	15.7%	13.0%
6а Животозастрахователни резерви	15.8%	18.9%	13.3%	15.7%	15.6%	13.6%
6б Пенсионни фондове	26.6%	26.3%	24.5%	24.2%	16.3%	14.7%
6в Пренос - премиен резерв и резерв за предстоящи плащания	4.8%	16.9%	9.0%	9.3%	12.0%	1.6%
7 Финансови активи (1+2+3+4+5+6)	10.7%	10.6%	11.3%	11.1%	11.3%	11.0%

Дял в общите активи	2010		2011			
	Сеп	Дек	Мар	Юни	Сеп	Дек
1 Парични средства	5.2%	5.1%	4.6%	4.7%	4.8%	4.9%
2 Банкови депозити	75.6%	76.0%	76.0%	76.2%	77.1%	77.3%
2а в лева	34.5%	35.6%	36.2%	36.4%	37.3%	38.9%
2б в чужда валута	41.0%	40.3%	39.8%	39.8%	39.8%	38.4%
3 Ценни книжа без акции и дялове	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%
3а Държавни ценни книжа	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%
3б Облигации	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
3в Компенсаторни инструменти	0.1%	0.1%	0.2%	0.2%	0.2%	0.1%
4 Акции на публични компании	4.0%	3.2%	3.6%	3.3%	2.5%	2.2%
5 Взаимни фондове	1.2%	1.2%	1.1%	1.1%	1.0%	0.9%
5а отворен тип управлявани у нас	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%
5б затворен тип	0.4%	0.4%	0.4%	0.4%	0.4%	0.4%
5в отворен тип управлявани в чужбина	0.4%	0.5%	0.4%	0.3%	0.3%	0.3%
6 Застрахователни резерви; пенсионни фондове	13.8%	14.2%	14.3%	14.6%	14.4%	14.5%
6а Животозастрахователни резерви	1.4%	1.4%	1.4%	1.5%	1.5%	1.5%
6б Пенсионни фондове	10.8%	11.1%	11.2%	11.5%	11.3%	11.4%
6в Пренос - премиен резерв и резерв за предстоящи плащания	1.5%	1.7%	1.7%	1.6%	1.5%	1.6%
7 Финансови активи (1+2+3+4+5+6)	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Дълг на домакинствата

Дълг в милиони лева	2010		2011			
	Сеп	Дек	Мар	Юни	Сеп	Дек
1 Ипотечни кредити	9 255.9	9 349.1	9 333.3	9 408.6	9 424.9	9 428.2
1а Ипотечни кредити от банки	8 604.8	8 709.4	8 715.6	8 765.8	8 793.3	8 807.7
1а1 в лева	3 994.0	3 932.1	3 868.5	3 802.2	3 748.0	3 694.5
1а2 в друга валута	4 610.8	4 777.3	4 847.2	4 963.6	5 045.2	5 113.1
1б Ипотечни кредити от други фин. институции	651.1	639.7	617.6	642.8	631.7	620.6
1б1 в лева	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
1б2 в друга валута	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2 Кредити свързани с потребление	11 247.0	11 164.0	11 084.5	11 086.0	11 075.4	11 049.3
2а Потребителски кредити от банки	7 602.8	7 554.3	7 532.2	7 577.5	7 574.5	7 503.6
2а1 в лева	6 290.5	6 175.7	6 086.1	6 015.3	5 911.2	5 766.5
2а2 в друга валута	1 312.2	1 378.6	1 446.1	1 562.3	1 663.3	1 737.1
2б Потребителски кредити от други фин. институции	758.0	786.5	778.9	794.5	805.3	860.2
2б1 в лева	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2б2 в друга валута	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2в Овърдрафт	1 890.1	1 810.9	1 781.5	1 740.3	1 708.5	1 639.6
2в1 в лева	1 648.4	1 578.1	1 550.2	1 525.3	1 498.7	1 433.1
2в2 в друга валута	241.7	232.9	231.3	214.9	209.8	206.5
2г Други кредити от банки	913.9	909.3	893.1	881.2	893.8	948.6
2г1 в лева	534.9	526.1	507.6	487.6	493.8	512.5
2г2 в друга валута	379.0	383.2	385.5	393.6	400.0	436.1
2д Други кредити от други фин. институции	82.2	103.0	98.9	92.4	93.3	97.2
2д1 в лева	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2д2 в друга валута	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2е Революиращи кредитни карти (освен банкови)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
3 Финансов лизинг	370.4	335.9	306.2	297.1	282.4	258.9
Общо дълг (1+2+3)	20 873.4	20 849.1	20 724.0	20 791.7	20 782.7	20 736.5

Годишен ръст на дълга	2010		2011			
	Сеп	Дек	Мар	Юни	Сеп	Дек
1 Ипотечни кредити	3.8%	3.7%	2.1%	2.1%	1.8%	0.8%
1а Ипотечни кредити от банки	4.7%	3.8%	2.7%	2.5%	2.2%	1.1%
1а1 в лева	-3.0%	-4.1%	-5.5%	-6.1%	-6.2%	-6.0%
1а2 в друга валута	12.4%	11.3%	10.3%	10.1%	9.4%	7.0%
1б Ипотечни кредити от други фин. институции	-6.3%	2.5%	-5.3%	-2.0%	-3.0%	-3.0%
1б1 в лева	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
1б2 в друга валута	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2 Кредити свързани с потребление	-5.2%	-3.7%	-2.5%	-2.3%	-1.5%	-1.0%
2а Потребителски кредити от банки	0.5%	-2.8%	-2.0%	-1.0%	-0.4%	-0.7%
2а1 в лева	-2.6%	-6.9%	-6.4%	-6.0%	-6.0%	-6.6%
2а2 в друга валута	19.1%	21.1%	22.1%	24.1%	26.8%	26.0%
2б Потребителски кредити от други фин. институции	-29.8%	8.8%	12.4%	7.9%	6.2%	9.4%
2б1 в лева	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2б2 в друга валута	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2в Овърдрафт	-9.2%	-10.2%	-9.6%	-11.0%	-9.6%	-9.5%
2в1 в лева	-9.6%	-10.6%	-10.4%	-10.5%	-9.1%	-9.2%
2в2 в друга валута	-6.4%	-6.8%	-3.7%	-14.4%	-13.2%	-11.3%
2г Други кредити от банки	-9.0%	-5.0%	-2.1%	-2.8%	-2.2%	4.3%
2г1 в лева	-18.5%	-13.5%	-9.8%	-9.9%	-7.7%	-2.6%
2г2 в друга валута	9.0%	9.8%	10.4%	7.8%	5.5%	13.8%
2д Други кредити от други фин. институции	-27.4%	-6.8%	-0.5%	-0.3%	13.5%	-5.6%
2д1 в лева	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2д2 в друга валута	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2е Революиращи кредитни карти (освен банкови)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
3 Финансов лизинг	-20.6%	-21.2%	-23.7%	-20.3%	-23.8%	-22.9%
Общо дълг (1+2+3)	-1.7%	-0.9%	-0.9%	-0.7%	-0.4%	-0.5%

Дълг на домакинствата (продължение)

Дял в общия дълг	2010		2011			
	Сеп	Дек	Мар	Юни	Сеп	Дек
1 Ипотечни кредити	44.3%	44.8%	45.0%	45.3%	45.4%	45.5%
1а Ипотечни кредити от банки	41.2%	41.8%	42.1%	42.2%	42.3%	42.5%
1а1 в лева	19.1%	18.9%	18.7%	18.3%	18.0%	17.8%
1а2 в друга валута	22.1%	22.9%	23.4%	23.9%	24.3%	24.7%
1б Ипотечни кредити от други фин. институции	3.1%	3.1%	3.0%	3.1%	3.0%	3.0%
1б1 в лева	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.
1б2 в друга валута	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.
2 Кредити свързани с потребление	53.9%	53.5%	53.5%	53.3%	53.3%	53.3%
2а Потребителски кредити от банки	36.4%	36.2%	36.3%	36.4%	36.4%	36.2%
2а1 в лева	30.1%	29.6%	29.4%	28.9%	28.4%	27.8%
2а2 в друга валута	6.3%	6.6%	7.0%	7.5%	8.0%	8.4%
2б Потребителски кредити от други фин. институции	3.6%	3.8%	3.8%	3.8%	3.9%	4.1%
2б1 в лева	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.
2б2 в друга валута	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.
2в Овърдрафт	9.1%	8.7%	8.6%	8.4%	8.2%	7.9%
2в1 в лева	7.9%	7.6%	7.5%	7.3%	7.2%	6.9%
2в2 в друга валута	1.2%	1.1%	1.1%	1.0%	1.0%	1.0%
2г Други кредити от банки	4.4%	4.4%	4.3%	4.2%	4.3%	4.6%
2г1 в лева	2.6%	2.5%	2.4%	2.3%	2.4%	2.5%
2г2 в друга валута	1.8%	1.8%	1.9%	1.9%	1.9%	2.1%
2д Други кредити от други фин. институции	0.4%	0.5%	0.5%	0.4%	0.4%	0.5%
2д1 в лева	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.
2д2 в друга валута	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.
2е Революиращи кредитни карти (освен банкови)	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.	п.а.
3 Финансов лизинг	1.8%	1.6%	1.5%	1.4%	1.4%	1.2%
Общо дълг (1+2+3)	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Общо богатство на домакинствата (жилищно и финансово)

Стойност в милиарди лева	2010		2011			
	Сеп	Дек	Мар	Юни	Сеп	Дек
Недвижими имоти	223.630	220.635	215.692	212.494	210.940	207.982
Брутно финансово богатство	34.336	35.992	36.746	37.313	38.208	39.958
Дълг	20.873	20.849	20.724	20.792	20.783	20.736
Нетно богатство на домакинствата	237.093	235.778	231.714	229.015	228.365	227.204

Източници: Българска народна банка, Централен депозитар, Комисия за финансов надзор

Милен Касабов
 Старши Икономист
 Икономически Проучвания
 УниКредит Булбанк
 Телефон: +359 (2) 926 9 508
 И-мейл: milen.kassabov@unicreditgroup.bg

ДИСКЛЕЙМЪР

Настоящият документ е изготвен на базата на обществено достъпна информация от източници, които се считат за надеждни, но за пълнотата или точността на тази информация не носим отговорност. Всички оценки и мнения, включени в този документ представляват независима преценка на анализатора към момента на неговото публикуване. Ние си запазваме правото да променим изразеното в документа мнение по всяко време, без предварително уведомление, както и да не актуализираме тази информация или да я оттеглим, без предварително уведомление.

Този документ е изготвен само с информационна цел, не е предназначен и (i) не съставлява, както и не е част от предложение или покана за продажба, отправяне на предложение за закупуване или записване на финансови инструменти (ii) не представлява съвет за отправяне на предложение за закупуване или записване на финансови инструменти, или какъвто и да е съвет за вземане на инвестиционно решение.

Съдържащата се в този документ информация се отнася за момента, към който е предоставена, и не може да замести получаването на индивидуален инвестиционен съвет. Инвеститорите трябва да вземат свое собствено решение относно това дали инвестициите, които се реферират в документа са подходящи, с оглед на съответните рискове, своята инвестиционна стратегия и своя правен, данъчен и финансов статус.

Тъй като настоящия документ не представлява пряка или косвена инвестиционна препоръка или инвестиционен съвет, нито целия документ, нито част от него може да се счита за основа или мотив или обосновка за сключване на договор или поемане на какъвто и да е ангажимент.

УниКредит Булбанк и/или неговите директори, мениджъри и служители не носят каквато и да е отговорност към получателите на този документ и/или към трети лица за каквито и да е загуби, произхождащи от ползването на настоящия документ или неговото съдържание.

Този документ не е предназначен за частни инвеститори, и информацията, съдържаща се в него, не може да бъде разкривана, разпространявана, възпроизвеждана или публикувана по каквато и да е причина без предварителното съгласие на УниКредит Булбанк.